

Vesirokkorokotukset vihdoinkin lasten rokotusohjelmaan

Tuija Leino, ylilääkäri
Rokotusohjelmayksikkö

5.5.2017

*Ei sidonnaisuuksia
lääketeollisuuteen,
THL: ssä vuodesta 1997*

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

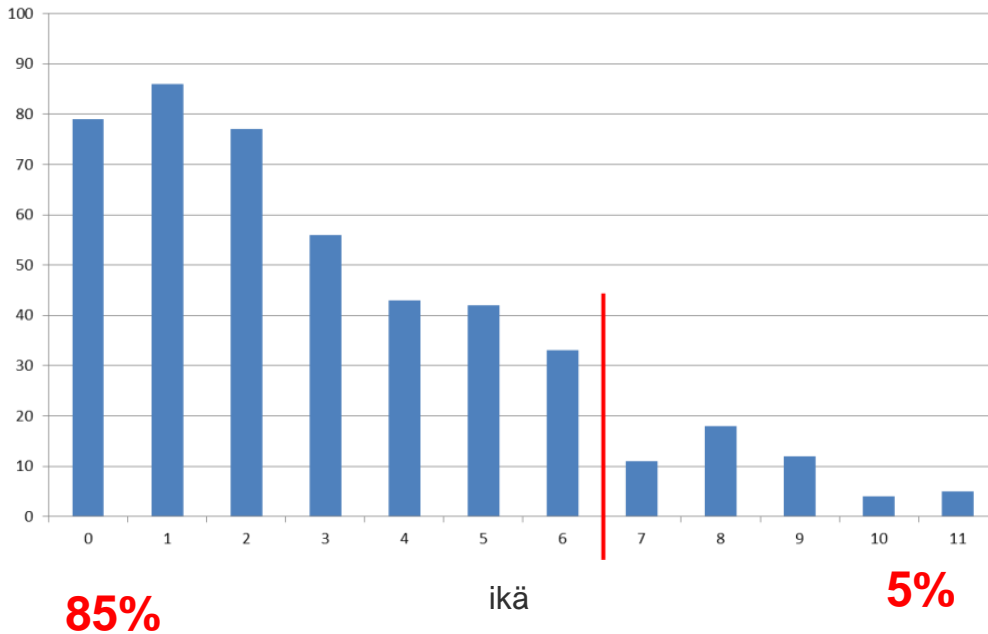

Vesirokkorokotukset alkavat 1.9.2017

- Ensimmäisenä vuonna rokotetta tarjotaan kaikille 1,5–11-vuotiaille lapsille, jotka eivät ole sairastaneet vesirokkoa.
- Rokote kuuluu kansalliseen rokotusohjelmaan eli on maksuton.
- Rokotukset toteutetaan neuvolan ja koulun ikäkausitarkastuksissa vuoden kuluessa.

Eniten rokotettavia nuorimmissa, kouluikässä valtaosa lapsista jo sairastanut vesirokon

Rokotettavien osuus%

Toinen annos annetaan vuosina 2018-24

- Jos on 5 -vuotias tai nuorempi, kun ohjelma alkaa → saa tehosteen kun on 6 -vuotias.

JA

- Jos on 6-11 vuotta ohjelman alkaessa → saa tehosteen kun on 12 -vuotias eli 6. luokalla koulussa
- Ensimmäinen vuosi on 1.9.2017 - 31.8.2018

Varsinainen rokotusohjelma käsittää 2 annosta:

- 1,5 vuoden iässä
- 6 vuoden iässä

vesirokkorokote

vesirokkorokote tai
MPRV

Olemassa kaksi elävää heikennettyä rokotevalmistetta

Varilrix®

- Voidaan antaa 12 kk alkaen
- Sisältää Oka-viruskantaa $>10^{3,3}$ eli 1995 PFU
- Sisältää neomysiiniä, sorbitolia
- Kuiva-aine ja liuotin
- Annetaan sc.

Varivax®

- Voidaan antaa 9 kk alkaen
- Sisältää Oka-viruskantaa >1350 PFU
- Sisältää neomysiiniä, liivatetta
- Kuiva-aine ja liuotin
- Annetaan im. tai sc.

Tarkat ohjeet verkosta THL:n sivuilta!

Kouluissa

- Vanhimmat rokotukseen oikeutetut lapset ovat syksyllä 2017 koulussa **5. luokalla**
- Käytännössä syntyneet **1.1.2006 tai sen jälkeen**
- Jos luokalla on yksittäinen vanhempi lapsi, ei tarvitse jättää ilman
- Jos lapsi on rokotettu kertaalleen, voi ottaa nyt tehosteen!

Viestit kotiin

- Kaikilta vanhemmilta kysyttävä, onko lapsi sairastanut vesirokon!
- **Tieto siitä, että ei ole sairastanut riittää** → ei testata vasta-aineita
- Jos on epävarma sairastamisesta → suositellaan rokotusta
- Wilma tms. järjestelmässä tehty kysely sairastamishistoriasta toimii myös rokotuslupana (malli tulossa)

Rokotettavien määrään vaikuttavat

- Oireettomien tapausten osuudet → Tietääkö sairastaneensa, vaikka olisi sairastanut? Onko sairastanut hyvin lievän vesirokon?
  - Omalla kustannuksella rokotetut: 1 tai 2 annosta
  - Kieltäytyminen rokotteesta
- Ensimmäisenä vuonna noin 250 000 annosta, josta kouluterveyshuollossa 30 000

Vielä on epävarmaa annetaanko 6-vuotiaille yhdistelmärokotteena eli MPRV

Priorix Tetra® *f*

- Voidaan antaa 12 kk alkaen
- Sisältää Oka-viruskantaan $>10^{3,3}$ eli 1995 PFU
- Sisältää neomysiiniä, sorbitolia
- Kuiva-aine ja liuotin
- Annetaan sc.

ProQuad®

- Voidaan antaa 9 kk alkaen
- Sisältää Oka-viruskantaan >9772 PFU
- Sisältää neomysiiniä, liivatetta
- Kuiva-aine ja liuotin
- Annetaan im. tai sc.

Kilpailutus kesken!

Vesirokkorokotteesta

- Antaa tehokkaan suojan → 2 annoksella rokote estää vakavan vesirokon käytännössä kokonaan
- On hyvin siedetty →
  - Ihottumaoireita 3-4% rokotetuista ensimmäisen annoksen yhteydessä (3-5 rakkulaa)
  - Paikallisoiretta pistopaikalla 20%
  - Kuumetta 15%
- Elävä rokote → ei anneta vakavasti immuunipuutteiselle (ohjeita thl.fi)

Ei ole uusi rokote!

- USA:ssa rokotusohjelmassa jo vuodesta 1995 :
  - Vesirokkorokotteen turvallisuudesta tiedetään paljon
  - Ei luvassa yllätyksiä
- Maailmalla käytetty juuri tätä valmistetta yli 200 miljoonaa annosta →

Kuin Suomen kokoista väestöä
olisi rokotettu ajanlaskun alusta.

Miksi nyt?

Rokotetta suositeltu
jo 2008!

KTL

Kansanterveyslaitoksen asettaman lasten vesirokko- rokotustyöryhmän selvitys

Kansanterveyslaitoksen julkaisu B 40/2008

Miksi vesirokkorokote tulee kansalliseen rokotusohjelmaan?

- Vesirokkovirus on erittäin tarttuva ja yleinen → yli 95 % suomalaislapsista on sairastanut vesirokon 12. ikävuoteen mennessä.
- Immuunipuutteisen vesirokko voi olla jopa kuolemaan johtava
- Valtaosa vaikean taudin saaneista on aikaisemmin terveitä!
- Vesirokkovirus jää taudin jälkeen hermosolmukkeisiin → 1/3 sairastuneista saa vyöruusun elinaikanaan, rokottaminen vähentää vyöruusua

Vesirokko lapsella – terveelläkin arvan heitto?

- Perusterveellä lapsella 250-500 rakkulaa
- Kuume vaihtelee, sairas 5-7 vrk
- Yleisin jälkitauti ihon bakteeritulehdus (stafylokokki, streptokokki)
- Jälkitautina myös mm.
  - 1/400 keuhkokuume
  - 1/4000 pikkuaivoataksia
  - 1/100000 enkefaliitti

Aikuiselle vakava tauti!

- Paljon rakkuloita, korkea kuume → käytännössä aina lääkäriin
- Viruslääkitys lähes aina
- Jokin keuhko-oire 5-15%:lle
- 1 per 14 000 saa aivotulehduksen, jossa 20% kuolleisuus

Raskaanaoleville hankala

- nopeasti etenevä henkeä uhkaava keuhkokuume
- Äidillä vesirokko raskausviikoilla 13-20 → 1 per 50 lasta saa synnynnäisen vesirokon
→ johtaa sikiövaurioihin: mm. arpeutunut iho, pienipäisyys, älyllinen kehitysvamma, lyhytkasvuiset raajat, sokeus
- Vastasyntyneelle raju yleistynyt vesirokko, jos äidille vesirokko aivan loppuraskaudessa

Vesirokkorokotus vähentää vyöryyruusun riskiä

- Kun rokottamattomassa väestössä 1000 ihmistä elää 85 -vuotiaaksi →

puolet heistä ehtii sairastaa yhden vyöryyruusun,
10 ihmistä kaksi kertaa ja
1 ihminen kolme kertaa.

- Vesirokkorokotus pienentää vyöryyruusuriskiä eri tutkimusten mukaan noin 80-90%.

Vesirokkorokote suojaa lapsena ja aikuisena!

Esite valmistumassa!

Vesirokkorokotetta tarjotaan 1.9.2017 alkaen kaikille 1,5–11-vuotiaille lapsille, jotka eivät ole sairastaneet vesirokkoa. Rokote kuuluu kansalliseen rokotushjelmaan ja se on maksuton. Rokotukset annetaan neuvolan ja koulun ikäkausitarkastuksissa. Rokotussarjaan kuuluu kaksi annosta.

Vesirokko ja vyöruusu

Vesirokko on koko kehon tulehdustila (yleisinfiektio). Sen tyypillisimmät oireet ovat 5–7 vuorokautta kestävä rakkulaihottuma ja kuume.

Vesirokko tarttuu erittäin helposti. Sairastunut tartuttaa tautia jo kahden vuorokauden ajan ennen oireita, ja tarttuvuus jatkuu 4-5 vuorokautta ihotuman alusta. Sairauden jälkeen vesirokkovirus jää asumaan elimistöön ja aiheuttaa noin kolmannekselle myöhemmin vyöruusun. Aikuisille vesirokko on usein raju tauti.

Vesirokon jälkitaudit ovat harvinaisia, mutta vakavia

Lapsilla yleisin vesirokon jälkitauti on ihon vaikea bakteeritulehdus. Jälkitautina voi saada myös esimerkiksi keuhkokuumeen tai aivotulehduksen, johon puolestaan liittyy pysyvien aivovaurioiden riski.

Aikuisilla jälkitautien riski on suurempi. Erityisen vakavat seuraukset vesirokolla voi olla odottavalle äidille tai syntymättömälle lapselle. Raskaana olevalle naiselle sairastuminen voi aiheuttaa hengenvaarallisen keuhkokuumeen ja syntymättömälle lapselle vakavia epämuodostumia sekä älyllisen kehitysvammaisuuden (ns. vesirokko-oireyhtymä).

Rokote suojaa sekä vesirokolta että sen jälkitaudeilta

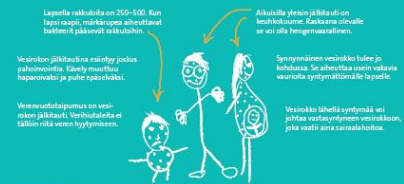

Kaksi annosta vesirokkorokotetta tuottaa erinomaisen suojan. Maissa, joissa vesirokkorokotusten kattavuus on korkea, lapset eivät kuole vesirokkoon eivätkä joudu sen takia sairaalaan. Lieväkin vesirokko on näissä maissa harvinaisen.

Vesirokkorokote on ollut käytössä jo yli 20 vuotta ja sitä on annettu maailmanlaajuisesti yli 200 miljoonaa annosta. Rokotteen vaikutuksia on seurattu tiukkaasti, eikä rokotteella ole todettu olevan merkittäviä haittoja. Noin joka viidennelle rokotteelle tulee paikallisoireita, kuten pistospaikan kipua, punoitusta tai turvotusta. Noin joka kahdeksas saa kuumeita. Harvempi kuin joka kahdeskymmenes saa muutaman vesirokkorakkulan rokotteesta.

Suomessakin rokote on ollut jo pitkään käytössä, mutta kansallinen rokoteohjelmaan liittäminen myötä se on nyt saatavilla maksutta.

Vesirokko

Vesirokkorokotukset alkavat
1.9.2017 – oletko valmis!

